

Odlišné stanovisko sudcu Milana Ľalíka

Nesúhlasím s výrokom v bode 1 nálezu a s jeho odôvodnením, ktorým bolo návrhu generálneho prokurátora týkajúceho sa „zmrazenia plátov“ vysokých štátnych úradníkov vyhovené.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde zaujímam k nemu odlišné stanovisko, keďže s jednotlivými závermi pléna sa nemôžem stotožniť; hlasoval som preto pre nevyhovenie návrhu, a to z týchto dôvodov:

1. V oblasti práv hospodárskych, sociálnych a kultúrnych (čl. 35 a nasl. ústavy) vždy treba prihliadať na čl. 51 ods. 1 ústavy, ktorý otvára široký priestor pre zákonodarcu pri voľbe najrôznejších riešení týkajúcich sa ich úpravy, obsahu či rozsahu. Preto nemusí byť zákonná úprava v prísnom vzťahu proporcionality k ideálnemu cieľu, ktorý je reguláciou (tu reštrikciou platu) sledovaný, t. j. nemusí ísť o opatrenie v demokratickej spoločnosti nevyhnutné, ako to je napr. pri iných základných právach, ktorých sa možno dovolávať priamo z ústavy.

2. Právo na odmenu (plat, mzdu) patrí celkom zreteľne medzi hospodárske a sociálne práva, preto až zákon im dáva konkrétny obsah i rozsah. Keďže napadnutá právna úprava sa však vôbec nedotýkala samotnej existencie tohto práva, nebol žiaden dôvod na zásah ústavného súdu.

3. Ani z čl. 1 ods. 1 ústavy založeného na úcte k právam a slobodám človeka a občana v žiadnom prípade nemožno vyvodiť záver, že len konkrétna výška platu štátneho úradníka („nezmrazená“) môže byť považovaná za aspekt, na ktorom môžu byť vystavané ústavné základy fungovania demokratického a právneho štátu.

4. Napadnutá právna úprava dlhodobo sledovala legitímny cieľ (sociálna solidarita s ostatnými zamestnancami), nebola svojvoľná ani neuložila vysokým štátnym úradníkom neprimerané bremeno, preto mala byť akceptovaná ústavným

súdom ako ústavne súladná, aj keď možno pripustiť, že nie najvhodnejšia či najmúdrejšia.

5. Došlo aj k chybnému poňatiu ochrany legitímneho očakávania ako majetkového nároku, lebo tento v „ne-rozmrazenom“ rozsahu nebol individualizovaný (nárokovateľný) ani individuálnym právnym aktom, ani namietanou právnou úpravou. Dotknuté subjekty ako vysokí štátni úradníci dokonca vstupovali do týchto funkcií v čase, keď ich platy už boli „zmrazené“ a aj každoročne „opätovne zmrazované“, čím im boli vopred dané jasné a isté hranice ich platu. Povedané inak, každému z nich bolo zrejmé, že k zmene pravidiel zo strany zákonodarcu tak skoro (ak vôbec) nedôjde.

6. Princíp ochrany legitímneho očakávania môže chrániť len očakávanie, ktoré je legitímne, legálne a rozumné. Z tohto princípu preto nemožno pre seba odôvodniť špekulatívny prospech, ktorý zákon nezamýšľal poskytnúť, t. j. inak povedané, ktorý nezodpovedal cieľu a účelu zákonodarcu. V tomto smere je jasná aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva – porov. Beyker proti Taliansku z 5. 1. 2000 alebo Broniowski proti Poľsku z 22. 6. 2004 – ktorú väčšina zjavne nepochopila (časť IX odôvodnenia nálezu), keď z nej vyvodila opak, t. j. legitímne očakávanie pre dotknutých štátnych úradníkov.

7. Zmrazenie platov vysokých štátnych úradníkov nie je podľa môjho názoru ani zásahom do ich ústavnoprávnej garancie nezávislosti, a to z jednoduchého dôvodu, že ich ústavnoprávna garancia nezávislosti nie je zatiaľ taká, ako u sudcov, ktorí majú nielen objektívnu, ale aj subjektívnu (osobnú) nezávislosť.

V Košiciach 25. apríla 2018